Namaz kıldırma yükümlülüğü

Mustafa Bey: "1- Namaz kıldıracak kişide bulunması gereken özellikler nelerdir? İmamlığa en lâyık olanımızın kim olduğunu nasıl belirleyeceğiz? 2- İmamlığa geçerken içimizde istemediğimiz halde enaniyet uyanır gibi oluyor. Bunun zararı var mıdır? Varsa bundan nasıl kurtulabiliriz?"

1- Namazda imamlık, namazını kendisine bağlayan kişilere namaz kıldırmaktır. Bu bağlanış imam ile cemaati namazda öylesine bütünleştiriyor ki, imamın namazı bozulsa cemaatin de namazı bozuluyor.

Bir diğer ifadeyle imamlık, kişiyi doğrudan Allah'ın huzuruna alan namaz ibadetinde kendisine uyan cemaati temsil etmek demektir. Nitekim Peygamber Efendimiz (asm), "İmamın kıraati (namazda okuyuşu), cemaatin de kıraatidir"1 buyurmuştur. Diğer bir hadiste, "İmam namazda cemaatin kefilidir"2 buyurmuştur.

İmamlık, namazda, bir veya daha fazla kişinin imama uymasıyla gerçekleşir. İmama uyan kişinin kadın veya erkek olması fark etmez; cemaatle namaz kılınmış olur. Peygamber Efendimiz (asm) cemaatle kılınan namazın, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletli olduğunu müjdelemiştir.3

İmam olacak kişinin Müslüman olması, ergenlik çağına gelmiş olması, akıllı olması, erkek olması, dinini iyi bilmesi, namazı iyi bilmesi, Kur'ân'ı doğru, düzgün ve yanlışsız okuması, sağlığı imamlık yapmaya elverişli olması gerekir.

İmamlığa en lâyık olanı belirlemek için bir takım kriterler mevcuttur. İmamın dinde takva sahibi olması, güzel ahlâk sahibi olması, haramlardan ve şüpheli şeylerden uzak durmaya çalışması, ahlâksız olmaması, Kur'ân'ı güzel okuması, herkes tarafından sevilen ve sayılan birisi olması aranan öncelikler ve tercih sebepleri arasında yer alır. Bu hususları en fazla üzerinde toplayan birisi imamlıkta tercih edilir.

İmam ile cemaatin mezheplerinin farklı olması, namazda cemaat oluşturmaya mani değildir. Bir Hanefî, bir Şafiye namazda uyabileceği gibi, bir Şafii de bir Hanefi'ye namazda uyabilir. Bu durumda, cemaat olan kişinin imamın mezhebine itibar etmesinde hiçbir sakınca yoktur. Meselâ Ramazanda teravih namazında Hanefi bir imama uyan bir Şafiî, kendi mezhebinde farklı uygulandığı halde, kendi mezhebinin farklı içtihatlarını terk edip, üçüncü rek'âtte Hanefî imamla birlikte tekbir alıp kunut duasını Hanefî mezhebine uygun olarak okuyabilir. Bunda hiçbir sakınca yoktur.

Namaz esnasında yukarıda belirtilen şartları taşıyan birden fazla Müslüman bulunsa, yaş bakımından daha büyük olan imamlığa geçebilir. Eğer yaş farkı yoksa birisi tercihan imamlığa geçebilir.

2- İmamlığa geçerken enaniyetimiz uyanırsa ne yapacağız? Bu imamın gizli sorunudur, cemaatin sorunu değildir. Cemaatin namazı bundan etkilenmez. Cemaatin namazının sıhhati bundan zarar görmez.

Kendi nefsimizle ve kendi enaniyetimizle her ibadette, her hayırlı teşebbüste, her güzel işte ölünceye kadar savaşacağız. Bu bizim kulluk vazifemiz. Doğru ve makbul bir kul olmanın ilk adımı tam da burada başlıyor. Bunun ölünceye kadar çaresi: Yaptığımızı sadece Allah için yapmaktan başka bir şey değildir.

Sadece namazda değil; her hayırlı işte enaniyetimiz ön plâna geçerse, maazallah o hayırlı işin ve o ibadetin hayrı uçar gider, sevabı kaçar gider, feyzi yanar gider, elimizde, avucumuzda ve amel defterimizde sadece günahla, sadece Allah'ın gayretine dokunan yarım yamalak bir davranış ile kalakalırız! Allah'ın huzuruna eli boş varmanın acısını şimdiden yüreğimizde duymalı ve ibadetlerimizde içimizin kanayan yarası olan, amellerimizin canavarı olan, kulluğumuzun imha sebebi olan içimizdeki enaniyete ibadetlerimizi yedirmemeye gayret etmeliyiz.

Allah yardımcımız olsun. Âmin.

Dipnotlar:

1- İbn-i Mace, İkamet, 13.

2- Tirmizi, Mevakıt, 39.

3- Buhari, Ezan, 29, 30.